



שר החינוך
Minister of Education
وزير التربية والتعليم

ירושלים, כ"ו ניסן תשע"ו
04/05/2016
פניה: 16309003
סימוכין: 16312673

לכבוד
ירדנה מלר – הורוביץ
מזכירת הכנסת
הכנסת
ירושלים - 91950

שלום רב,

הנדון: התבטאויות חריפות של מרצים באקדמיה נגד נבחרי ציבור ונגד סטודנטים – של הח"כים יוגב מרדכי, השכל שרון. איום על מרצים באקדמיה בגין התבטאויותיהם – של חה"כ זחאלקה

(מסקנות ועדת החינוך, התרבות והספורט בעקבות החלטה על דיון מהיר מיום 11/1/16)

קיבלתי בתודה את מסקנות הדיון בנושא שבנדון וברצוני להודות לחברי הכנסת אשר העלו נושא חשוב זה על סדר היום.

תופעת ההסתה באקדמיה ובכלל הינה תופעה פסולה, אשר יש לעוקרה מן השורש ולפעול למיגורה וזאת ללא אבחנה בין דעות ועמדות פוליטיות.

המועצה להשכלה גבוהה, בהנחייתי, קראה שוב לאוניברסיטאות לקיים שיח ענייני המכבד את כל הצדדים ללא קשר לדעותיהם בנושאים כאלה ואחרים.

אדגיש, כי במהלך השנים נדרשה המל"ג מספר פעמים לנושא ניצול לרעה של החופש האקדמי במוסדות להשכלה גבוהה, ובכלל זה לתלונות בדבר אפליה של סטודנטים ומרצים בשל עמדותיהם הפוליטיות.

המל"ג דנה בסוגיה זו מספר פעמים ובישיבתה ביום 21/12/10 קיבלה החלטה הדוחה כל ניסיון לפוליטיזציה של האקדמיה (מצ"ב ההחלטה).

נוסח החלטה זה והחלטות קודמות בנושא זה נשלחו שוב לכלל המוסדות להשכלה גבוהה על מנת שיפעלו למימושן, זאת בהתאם לסיכום הדיון הנ"ל.

בכ"ח

נמחלי בנט

העתק: חה"כ יעקב מרגי, יו"ר ועדת החינוך, התרבות והספורט.

רח' שבטי ישראל 34 ירושלים מיקוד 91911 • טל' 02-5602330 • פקסמיליה 02-5602246

34 Shivtei Israel St' 91911 Jerusalem. Tel. 02-5602330. Fax 02-5602246

شارع شبطي اسرائيل 34 . اورشليم القدس 91911 . هاتف 02-5602330 فاكس 02-5602246

כתובת אתר ממשל זמין: <http://gov.il>

כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

טענות בדבר חפש אקדמי פלורליזם הטייה – החלטת מועצה מיום 21.12.10

לאחר שהקדישה ארבע ישיבות לדיון בנושא דלעיל, קיבלה המועצה להשכלה גבוהה את ההחלטה כדלהלן:

גילוי דעת מטעם המועצה להשכלה גבוהה

- א. בתוקף מעמדה כמוסד הממלכתי לענייני השכלה הגבוהה בישראל, לפי חוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958, ומתוך הכרה בחשיבות העליונה של החופש האקדמי והמצוינות האקדמית ומתוך שלילה מוחלטת של ניסיונות לפוליטיזציה בחיים האקדמיים, המועצה להשכלה גבוהה מצהירה כי:
1. החופש האקדמי הינו ערך יסוד בהשכלה ובמחקר והוא ערך שעליו יש להגן על מנת להבטיח את המצוינות בהשכלה הגבוהה בישראל. הוא חשוב למחקר ולהוראה וחיוני להיותה של ישראל חברה חופשית.
 2. יש לדחות כל ניסיון לפוליטיזציה של האקדמיה.
 3. יש למנוע מצב בו סטודנטים או מרצים יסבלו מדחייה, השתקה, הדרה או אפליה בשל מאפייניהם או השקפותיהם האישיות, ובכלל זה עמדותיהם הפוליטיות.
 4. מינויים של מרצים וקידומים צריכים להתבסס על מצוינות (במחקר ובהוראה), ולא על שיקולים זרים כלשהם, ובכלל זה עמדותיהם הפוליטיות. כמו כן, המינויים והקידומים צריכים להיעשות על פי כללים אקדמיים ברורים ובתהליך מסודר שניתן לבחון.
 5. החופש האקדמי הוא החופש לחקור ולחשוב ללא מגבלה, וביחס לתלמידים המחויבות של המוסד היא לחתור לחשיפתם למבט מקיף, ככל שניתן, על מגוון המידע והטיעונים הרלוונטיים בתחומי הידע שהם רוכשים במהלך לימודיהם.
- ב. השמירה על האמור בגילוי הדעת היא באחריות המוסדות האקדמיים. היא נובעת מהמחויבות לחופש אקדמי, והיא חיונית לשמירה על אמון הציבור במערכת ההשכלה הגבוהה.
- ג. במקרים בהם תוגשנה תלונות בנושאים אלה, על המוסדות לפעול לבדיקתן ולטיפול בהן, לפי הנדרש, בדרכים מתאימות. בתוקף תפקידה, על המועצה להשכלה גבוהה לוודא שאכן המוסדות מקיימים אחריותם זו.
- ד. המועצה להשכלה גבוהה תקיים דיאלוג עם המוסדות להשכלה גבוהה בכל הנוגע ליישום של האמור בגילוי הדעת, ותסייע להם בכך.



הכנסת

מסקנות

ועדת החינוך, התרבות והספורט בעקבות החלטה על דיון מהיר

א' בשבט התשע"ו
11 בינואר 2016

הכנסת העשרים
מושב שני

**בנושא: התבטאויות חריפות של מרצים באקדמיה נגד נבחרי ציבור ונגד סטודנטים – של
הח"כים: יוגב מרדכי, השכל שרן
האיום על מרצים באקדמיה בגין התבטאויותיהם – של ח"כ זחאלקה ג'מאל**

יו"ר הכנסת וסגניו החליטו בישיבתם מיום כ"ג בשבט התשע"ו (4/1/2016), להעביר ל"דיון מהיר" בוועדת החינוך, התרבות והספורט את ההצעות הנ"ל.

ביום א' בשבט התשע"ו (11/1/2016), קיימה הוועדה דיון בראשות ח"כ יעקב מרגי, יו"ר הוועדה.

הוועדה שמעה, שלאחרונה, הושמעו ע"י מרצים באקדמיה התבטאויות חריפות בנושאים פוליטיים, בין היתר, גם כלפי אנשי ציבור. לא כל הביטויים נאמרו בתוך האקדמיה, אך גם כשהם נאמרו מחוצה לה, אנשים אלה הזדהו כמרצים. יש גם מרצים שמביעים בשיעוריהם דעה פוליטית ותלמידים שיש להם דעות מנוגדות, מרגישים פחד שמא מרצים אלה יתנכלו להם והדבר אף עלול להתבטא בקביעת הציון.

הוועדה שמעה כי יש הסוברים שתפקיד המרצה הוא להביע דעה, להוכיח בשער ולהצביע על עוולות אם, לדעתו, יש כאלה. יש לשמור באופן מוחלט על: חופש ביטוי, חופש אקדמי וחופש מחשבה.

בתום הישיבה הגיעה הוועדה למסקנות הבאות:

1. הוועדה קוראת לאוניברסיטאות ולמל"ג, ומבקשת מהם לעשות, כל הניתן, כדי למתן את השיח ההולך ומקצין. הקצנה כזו אינה מועילה לשיח ולבירור דעות, מכל הצדדים.
2. הוועדה קוראת למרצים שלא להסתתר מאחורי הטיעון של חופש אקדמי. לא כל דבר הוא חופש אקדמי ויש הבדל בין חופש ביטוי וחופש שיסוי. כבר נאמר במשנה, מסכת אבות פרק א': "תקמים, הזקרו בדבריכם, שמה תחובו חובת גלות ותגלו למקום מים הרעים, וישתו התלמידים הבאים אחריכם וימותו, ונמצא שם שמים מתחלל".
3. הוועדה קוראת למל"ג להכין נוהל שיקבע אמות מידה ברורות לבירור תלונות על מרצים שמפלים בציונים תלמידים שדעותיהם הפוליטיות שונות משלהם. הוועדה מבקשת להביא נוהל זה בפניה.
4. הוועדה אינה מקבלת את עמדת המל"ג והאוניברסיטה העברית שיש חופש ביטוי מוחלט. ביטויים, כמו: "פושע מלחמה", "ניאו-נאציס", "יודו-נאציס", "מתנחלים", וכדומה. כל זה, לא חוסה תחת ההגדרה של חופש הביטוי והחופש האקדמי. הוועדה מצפה מהמל"ג וור"ה לפעול למיגור תופעות פסולות אלה.

הוועדה מבקשת מהמשרדים הנוגעים בדבר לדווח לה על ביצוע המסקנות תוך שלושה חודשים.

המסקנות הונחו על שולחן הכנסת ביום:

י' בשבט התשע"ו
20 בינואר 2016